

БЕОВАЛ проект от 6РП

Усъвършенстване на изследователския капацитет на

БЕО център за превъзходство

за устойчива околнна среда и напредничава интеграция

в Европейското изследоваелско пространство

БЕОВАЛ след 2 години

Връх Мусала

Товарен
лифт

26.MUSALA

B= 42° 10' 45"

L= 23° 35' 06"

H= 2971.48m

k.s. WGS-84, el GRS-80

01.10.2005

Комплексен мониторинг и управление на околната среда

Мисия на БЕО

Следене, комплексен мониторинг и изследване на глобалните изменения, климата, аерокосмическата и околната среда, природните опасности и техногенните рискове

Лабораториятаза космични лъчи “Мусала”, 1959 – 1983

БЕО “Мусала”
1999

Исторически дати

- 1932 - Откриване на метеорологическата станция на връх “Мусала”.
- 1959 – Откриване на лабораторията за космични лъчи на връх “Мусала”.
- 1983 - Унищожаване на лабораторията (от пожар).
- 1993 - Начало на Френско – Българския проект ОМ2 за Мониторинг и управление на околната среда в Рила планина.
- 1999 – Откриване на базовата екологична обсерватория (БЕО) “Мусала”.
- 2002 - Създаване на БЕО Центъра на превъзходство
- 2002-2003 – Проекти НИМОНТОНЕТ и NUSES от Пета рамкова програма
- 2005 – Проект БЕОВАЛ от Шеста рамкова прогр.

Българска академия на науките

Институт по
зоология

Геологически
институт

Институт
за гората

Национален
институт
по хидрология
и метеорология

Географски
институт

Институт по
ботаника

Централна
лаборатория по
обща екология

Юго-Западен
университет
Благоевград

Американски
университет
Благоевград

Референтни точки

БЕО Мусала
Алиница
Парангалица
Хотово
Калиакра
Черноморец

ИЯИЕ
БЕО Център

Софийски
университет

Факултети
по химия,
физика и биология

Шуменски
университет

Пловдивски
университет

Усъвършенстване на измервателното оборудване и изследванията на БЕО Мусала

БЕО Мусала

Метеорологична следяща система

Автоматична метеорологична станция (Vaisala)

T, P, WV, WD, RH, PR, UV

Система за мониторинг качеството на въздуха

- ОЗ Анализатор
- NOx Анализатор
- CO Анализатор
- SO2 Анализатор
- CO2 Анализатор

Система за измерване на аерозоли

- Cascade Impactor
- BAM for PM2,5 and PM10 Measurements
- Integrated nephelometer

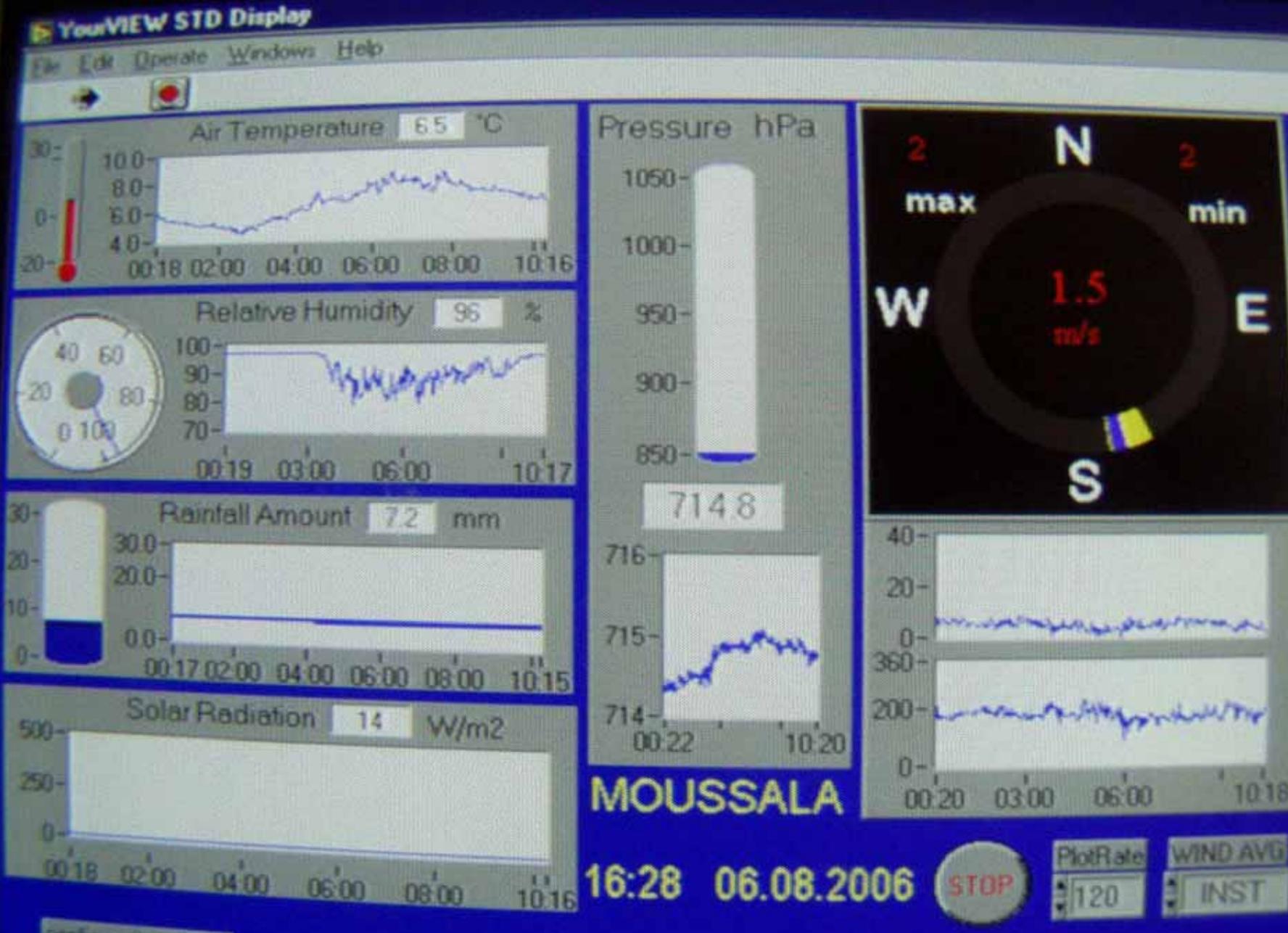
Система за радиологичен контрол

- Gamma Background Technidata Detector
- Gamma Background Safimo Detector
- Harwell Neutron Detector
- Polyethylene sphere with lead as a neutron breeder
- High temperature semiconductor spectrometer
- Radon Analyzer
- Alpha Spectrometer

Изследвания на космичното време

- Active neutron detector based on SNM 15 detectors
- Muon telescope
- Lulin device
- Cerenkov telescope

Система за метеорологични измервания

Нов детектор за вятър

Vaissala метео

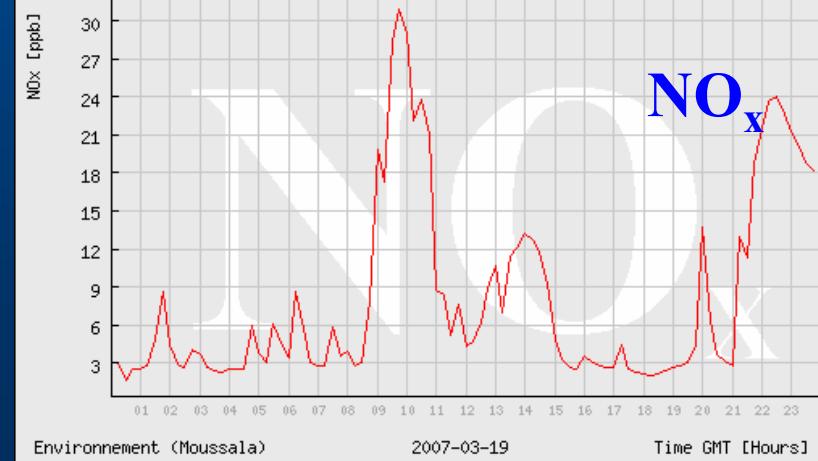
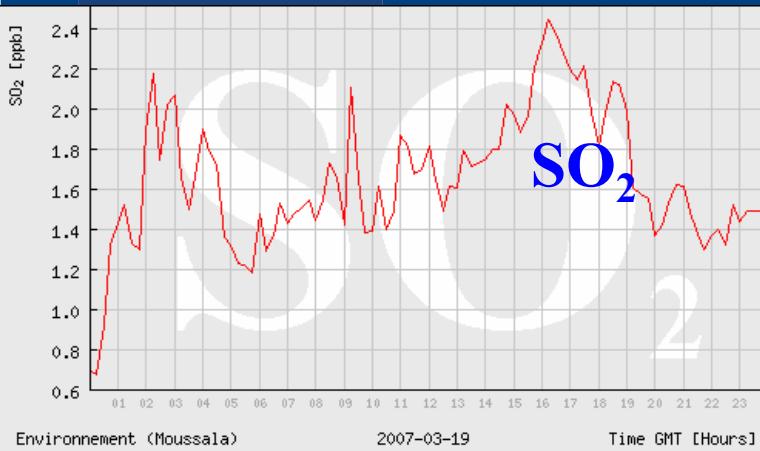
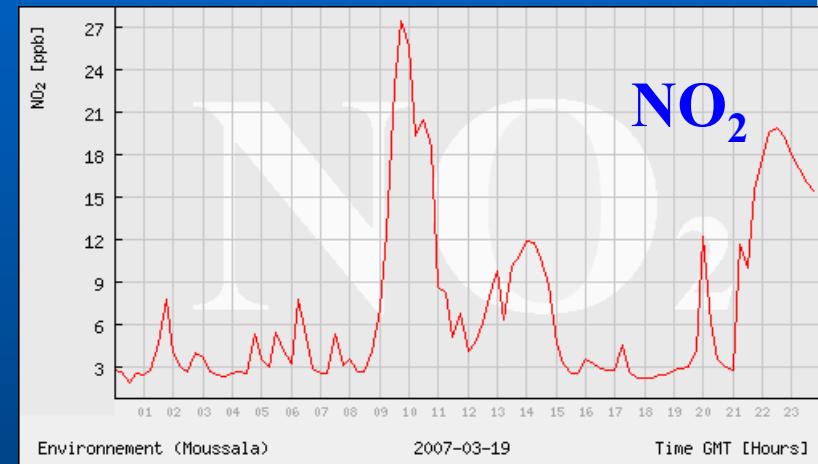
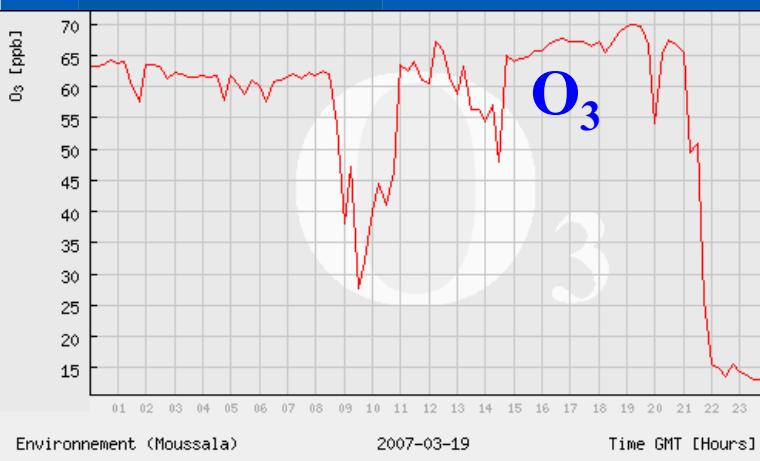
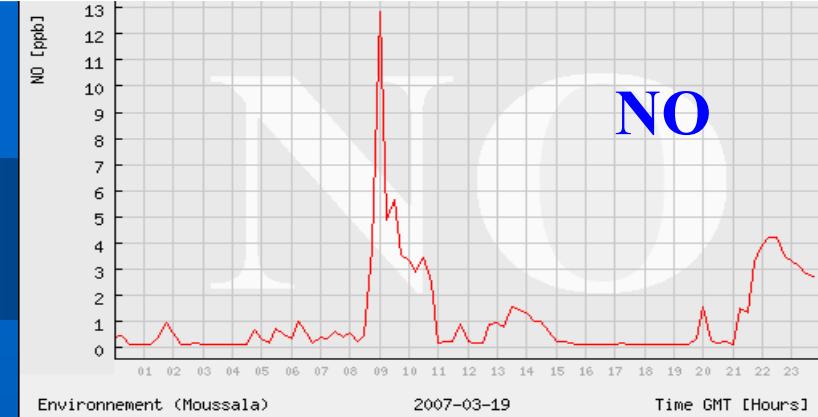
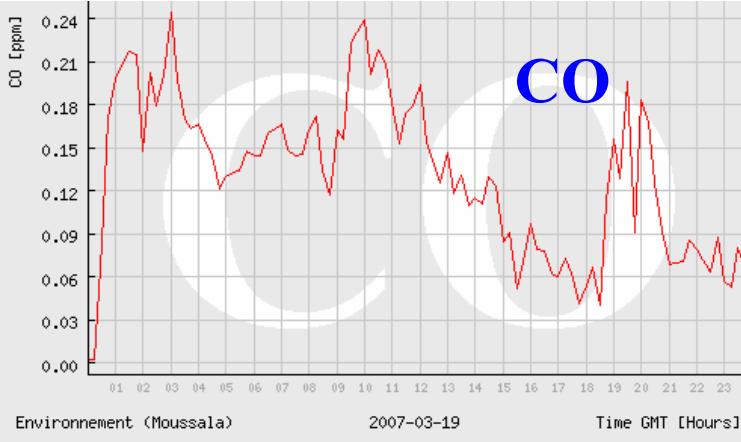
Валежи

UV-AB

Система за гръмозащита

Газ Анализатори

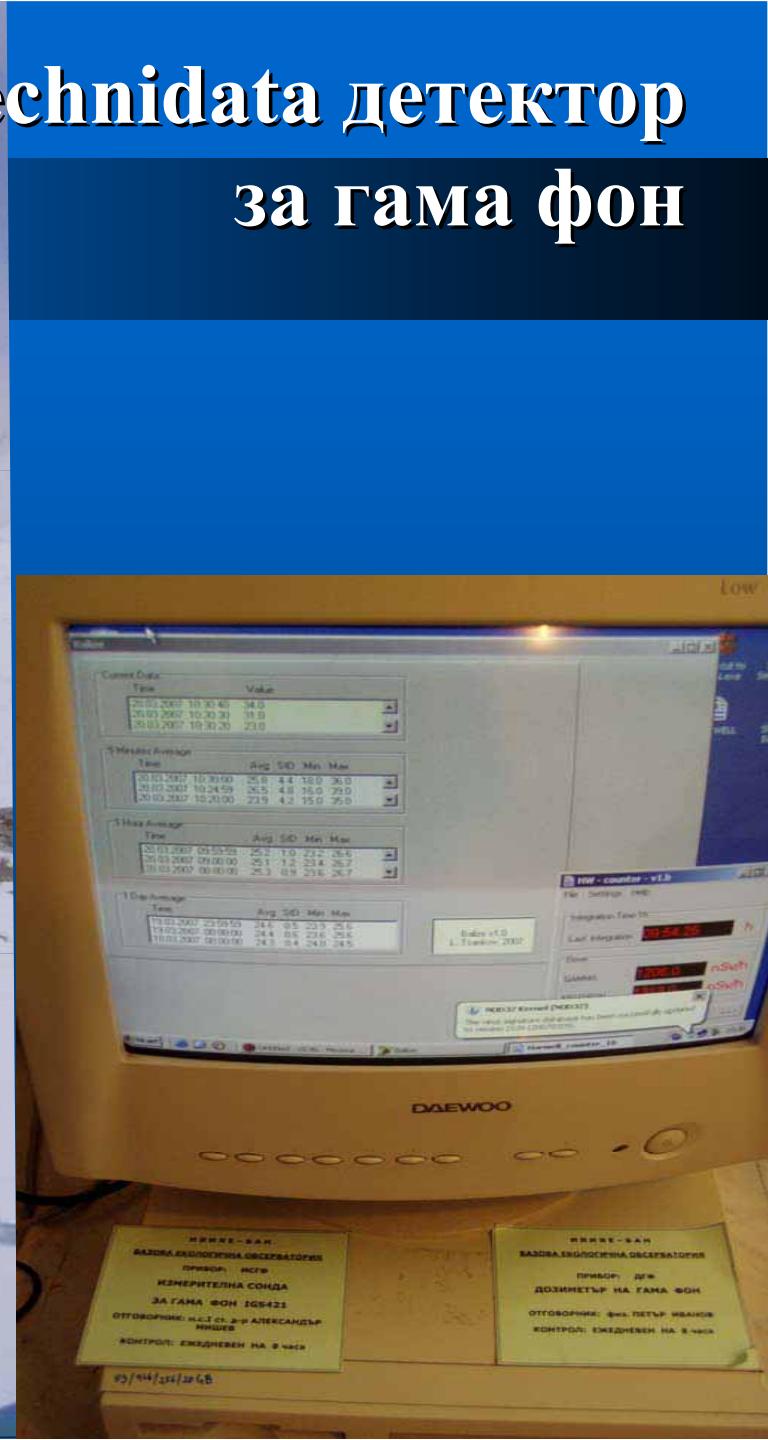

Система за измерване на аерозоли

Интегриран нефелометър

Technidata детектор за гама фон

ИМНКЕ-КАН
БАЗОВА ЕКСПЛЕУЗНА ОБСЕРВАТОРИЯ
ПРИМОР, ИСТВ
КИНЕРГЕТИЧНА СОНДА
ЗА ГАМА ФОН ZGS421
ОТГОВОРНИК: Н-СЛ 2-Р АЛЕКСАНДЪР
НИШЕВ
КОНТРОЛ: ЕМОДЕЛЕВ НА 8 ЧАСА

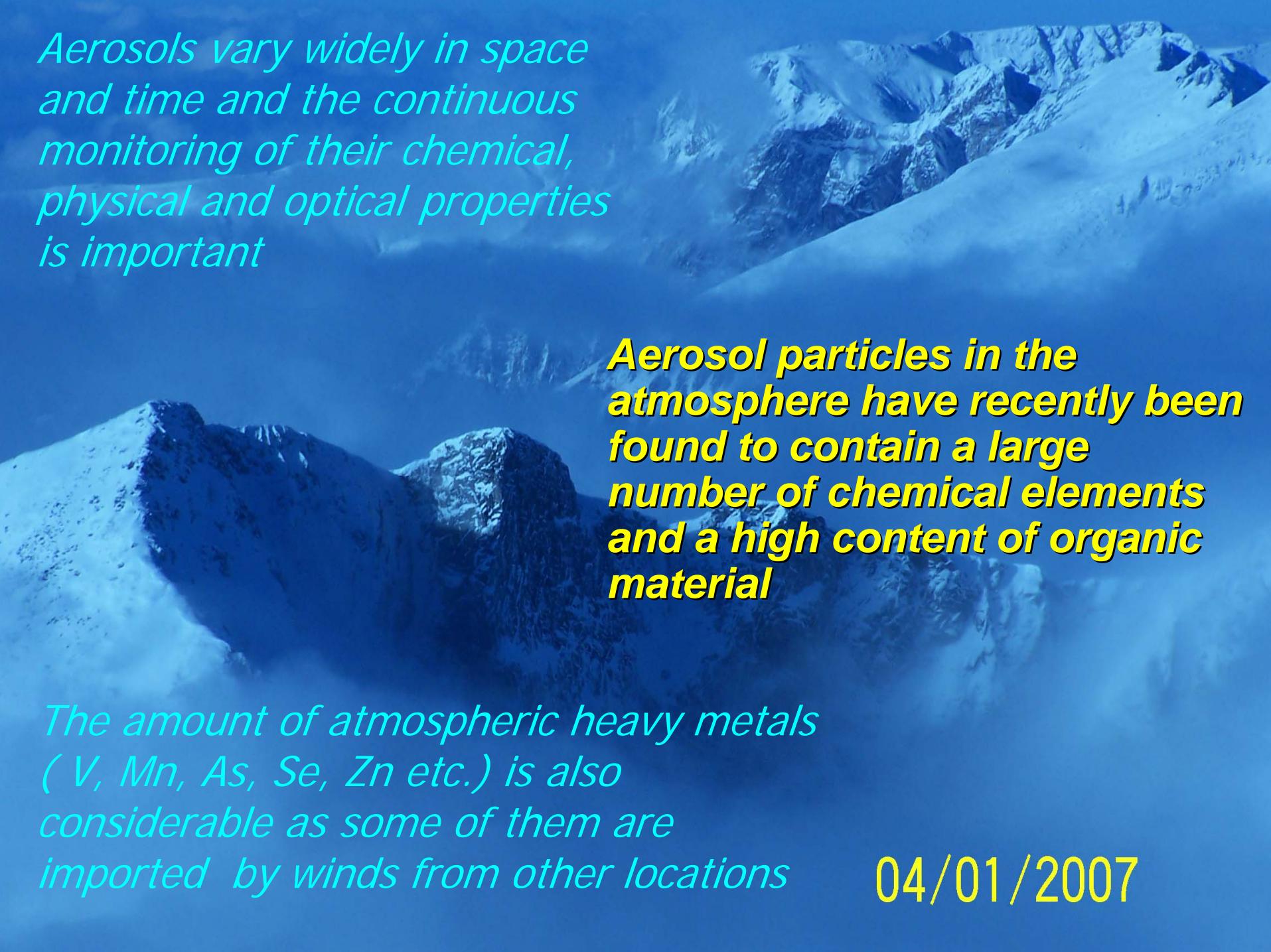
ИМНКЕ-КАН
БАЗОВА ЕКСПЛЕУЗНА ОБСЕРВАТОРИЯ
ПРИМОР, ДЖ
ДОЗИМЕТЪР НА ГАМА ФОН
ОТГОВОРНИК: ФИЛ ПЕТъР ИВАНОВ
КОНТРОЛ: ЕМОДЕЛЕВ НА 8 ЧАСА

Пасивен неutronен детектор

Високотемпературен полупроводников спектрометър

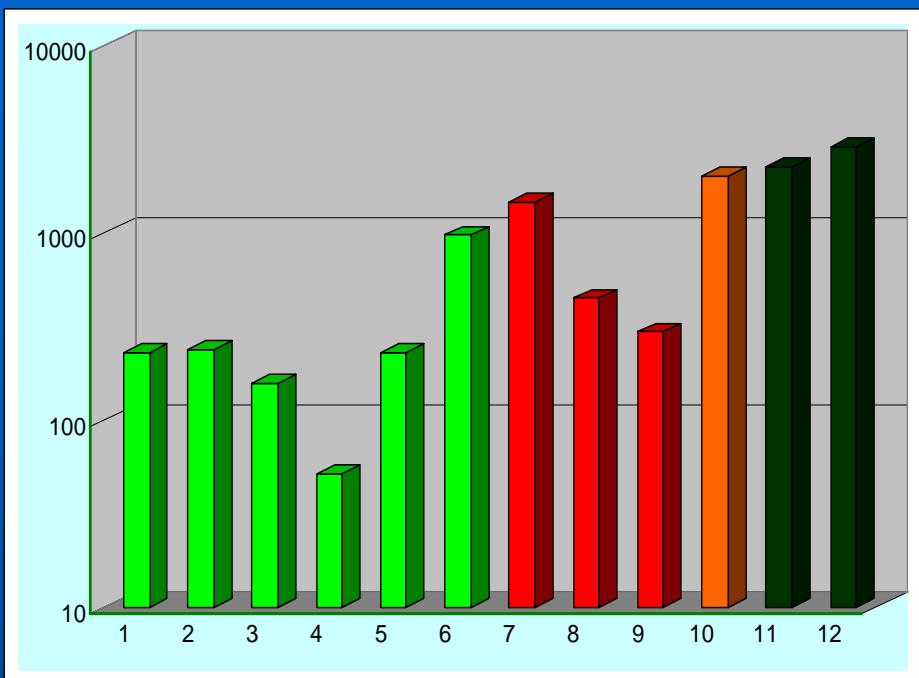

*Aerosols vary widely in space
and time and the continuous
monitoring of their chemical,
physical and optical properties
is important*

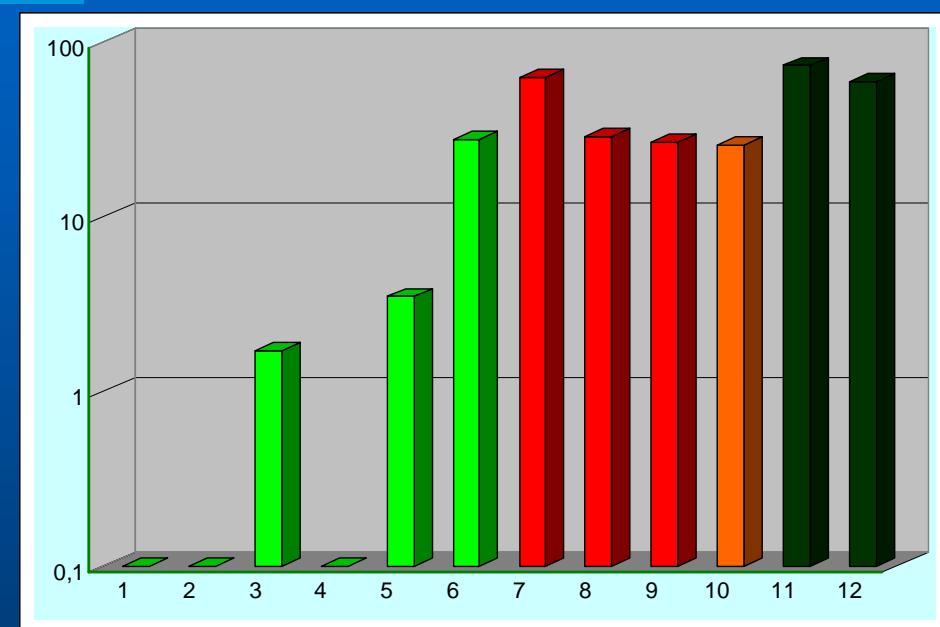
***Aerosol particles in the
atmosphere have recently been
found to contain a large
number of chemical elements
and a high content of organic
material***

*The amount of atmospheric heavy metals
(V, Mn, As, Se, Zn etc.) is also
considerable as some of them are
imported by winds from other locations*

04/01/2007

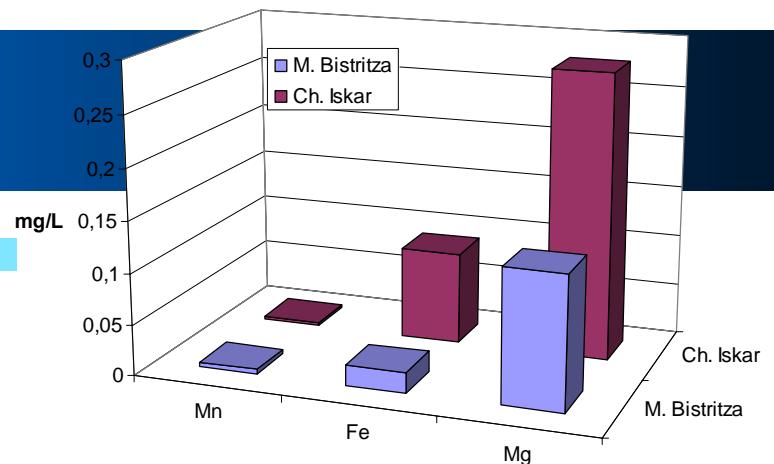

Concentration of **Fe** (ng/m³) in aerosols from
peak Moussala (1-6) – Oct. 2006-Jan. 2007, NE
Bulgaria - Shumen (7-10) – Feb.-March 2004
and Sofia(11-12) - 2007

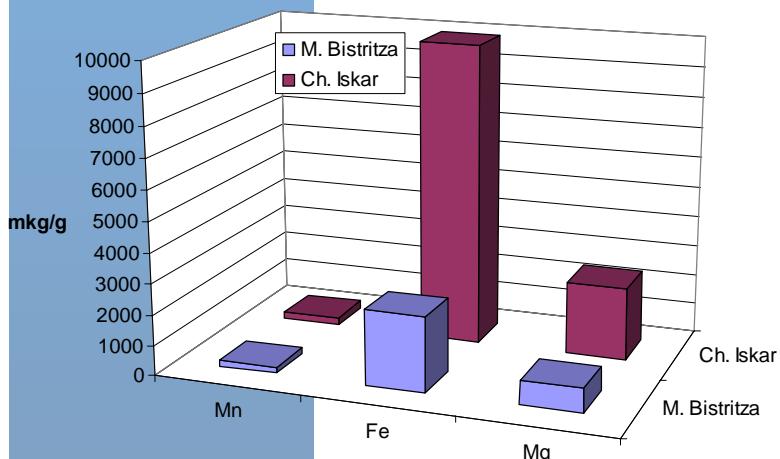

Concentration of **Zn** (ng/m³) in aerosols from
peak Moussala (1-6) – Oct. 2006-Jan. 2007, NE
Bulgaria - Shumen (7-10) – Feb.-March 2004
and Sofia(11-12) - 2007

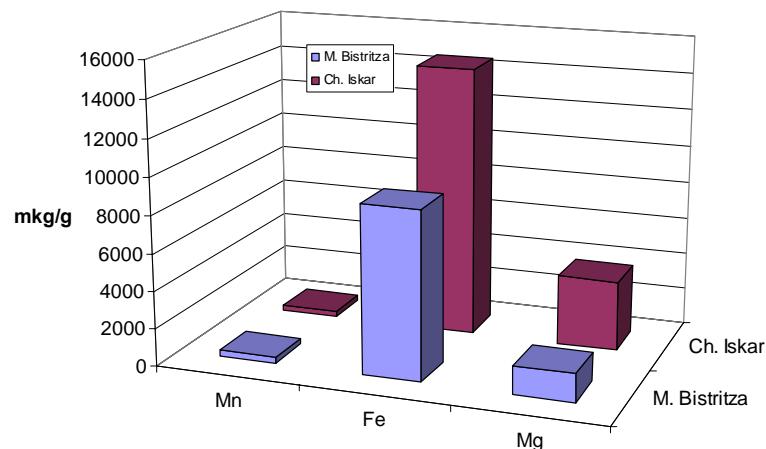
Concentration of Mn, Fe and Mg (mg/L) in waters from Rila rivers (M. Bistrizta and Cherni Iskar)

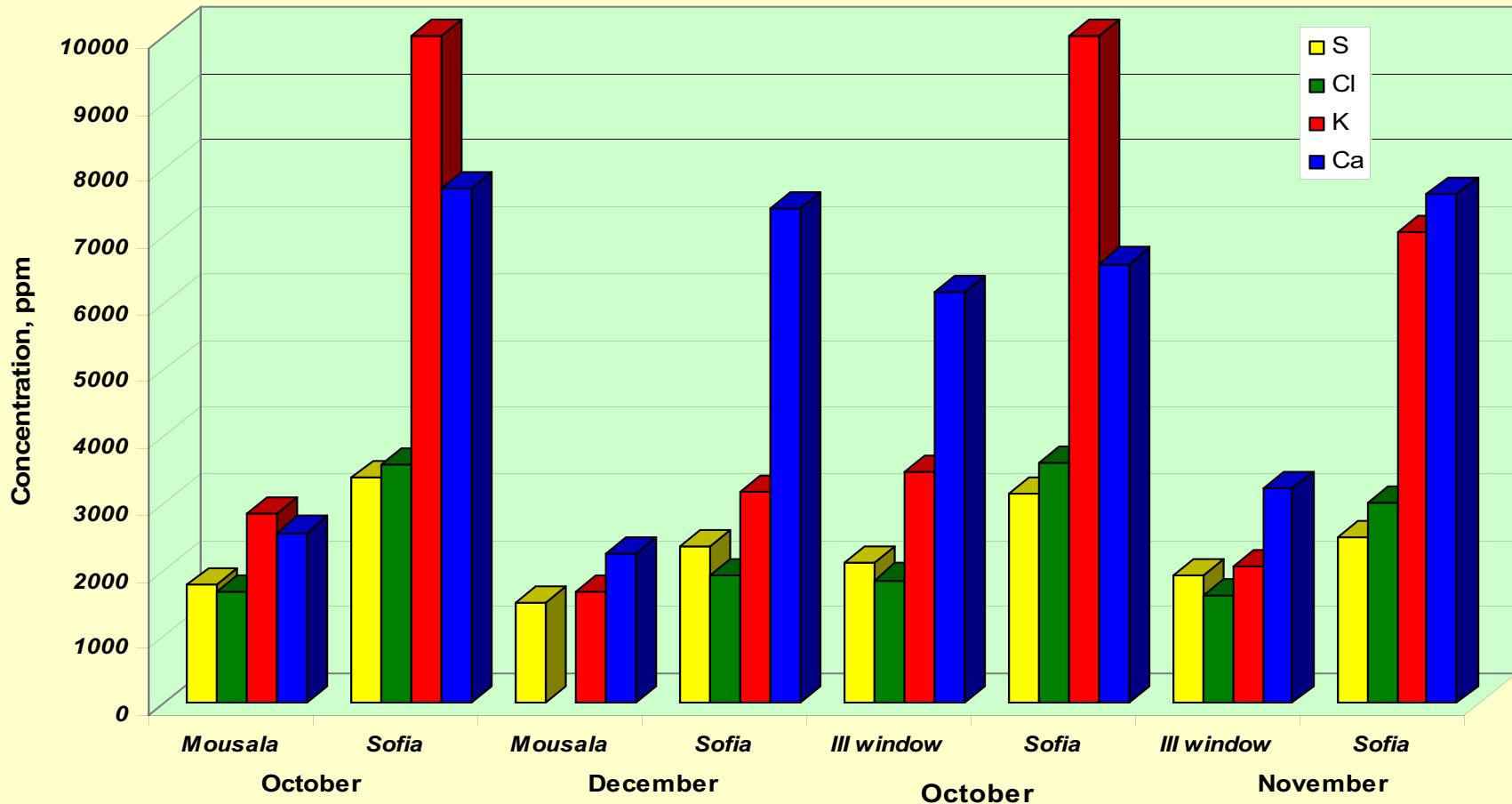
Concentration of Mn, Fe and Mg (mkg/g) in bryophytes form Rila rivers (M. Bistrizta and Cherni Iskar)

Concentration of Mn, Fe and Mg (mkg/g) in sediments from Rila rivers (M. Bistrizta and Cherni Iskar)

Comparison of shown elements concentration in grass samples from Sofia region (INRNE) and Rila mountain during October - December 2006

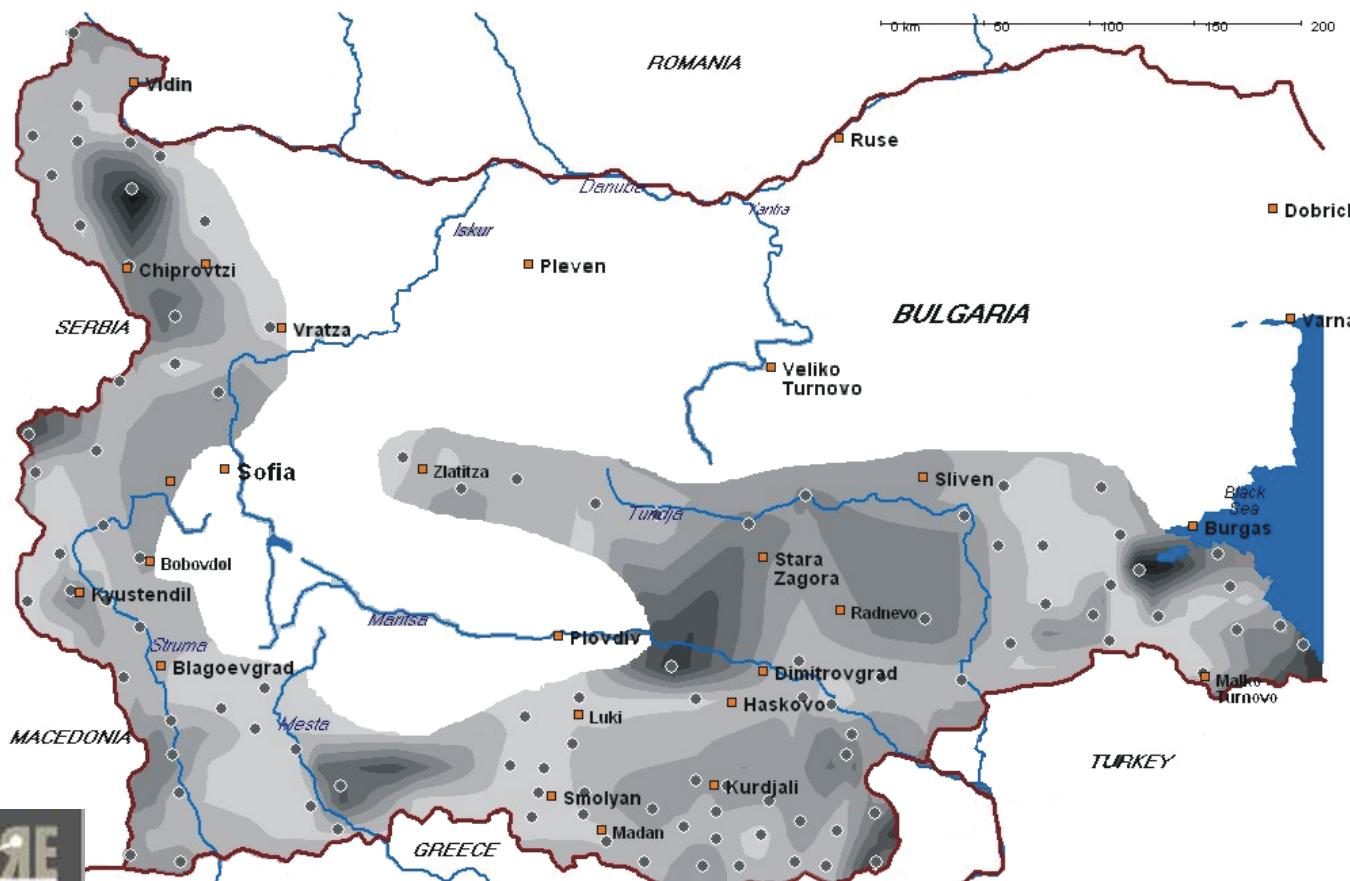
Изследване на атмосферните отлагания

на тежки метали

*Пробни точки на
изследването на мъховете*

Проект РЕГАТА:
ОИЯИ (Дубна), ИЯИЯЕ (София),
ЮЗУ (Благоевград) и ПУ (Пловдив)

Fe

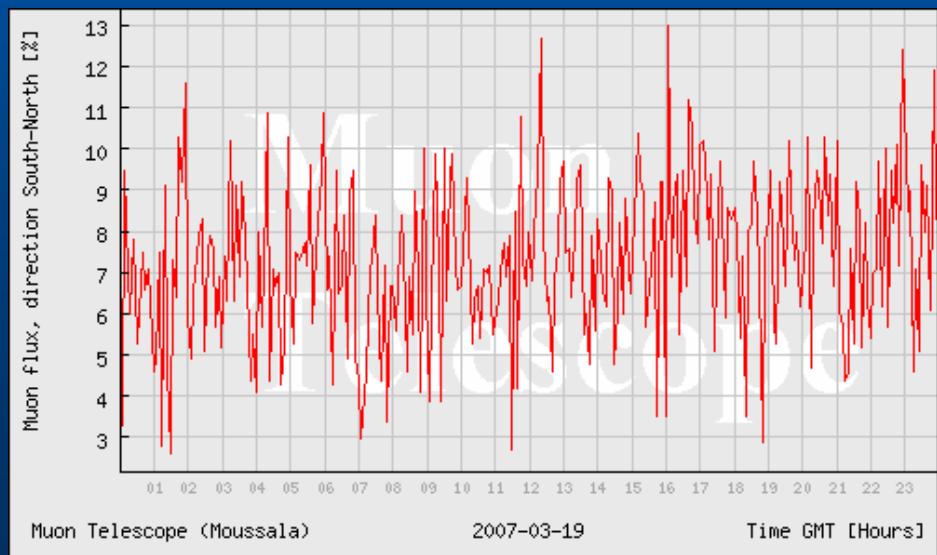
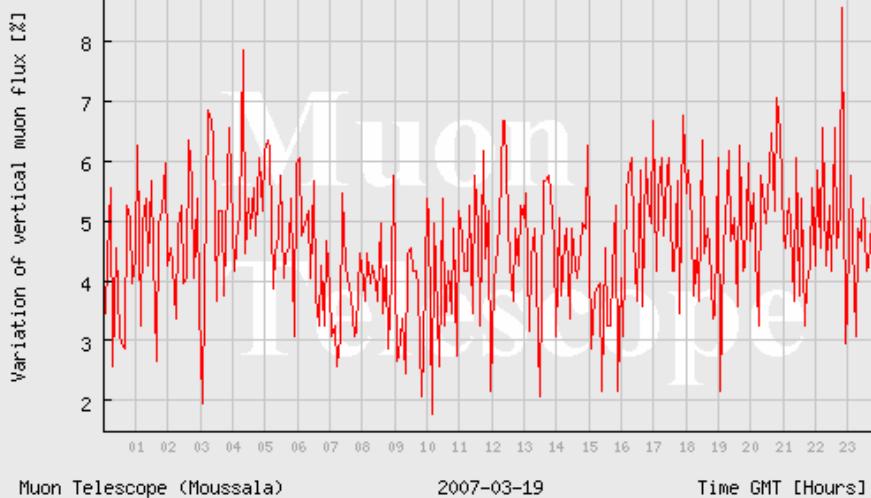

Space Weather Research

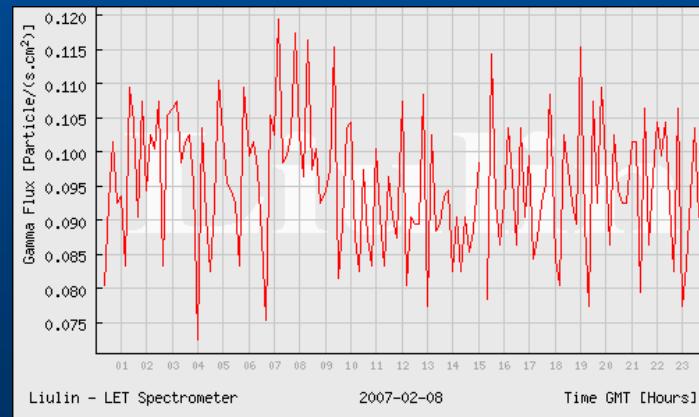
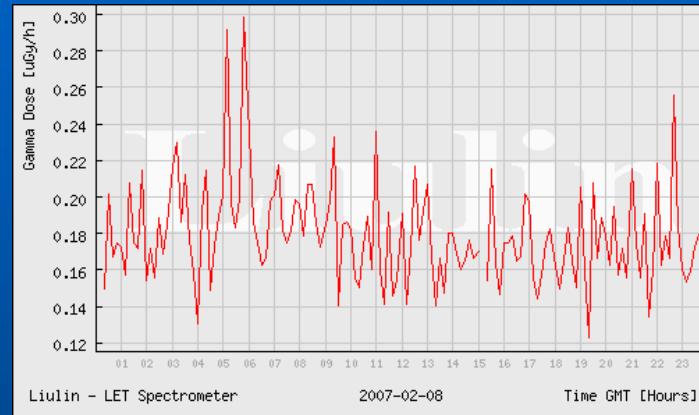
Active neutron detector based on
SNM 15 detectors

Muon telescope

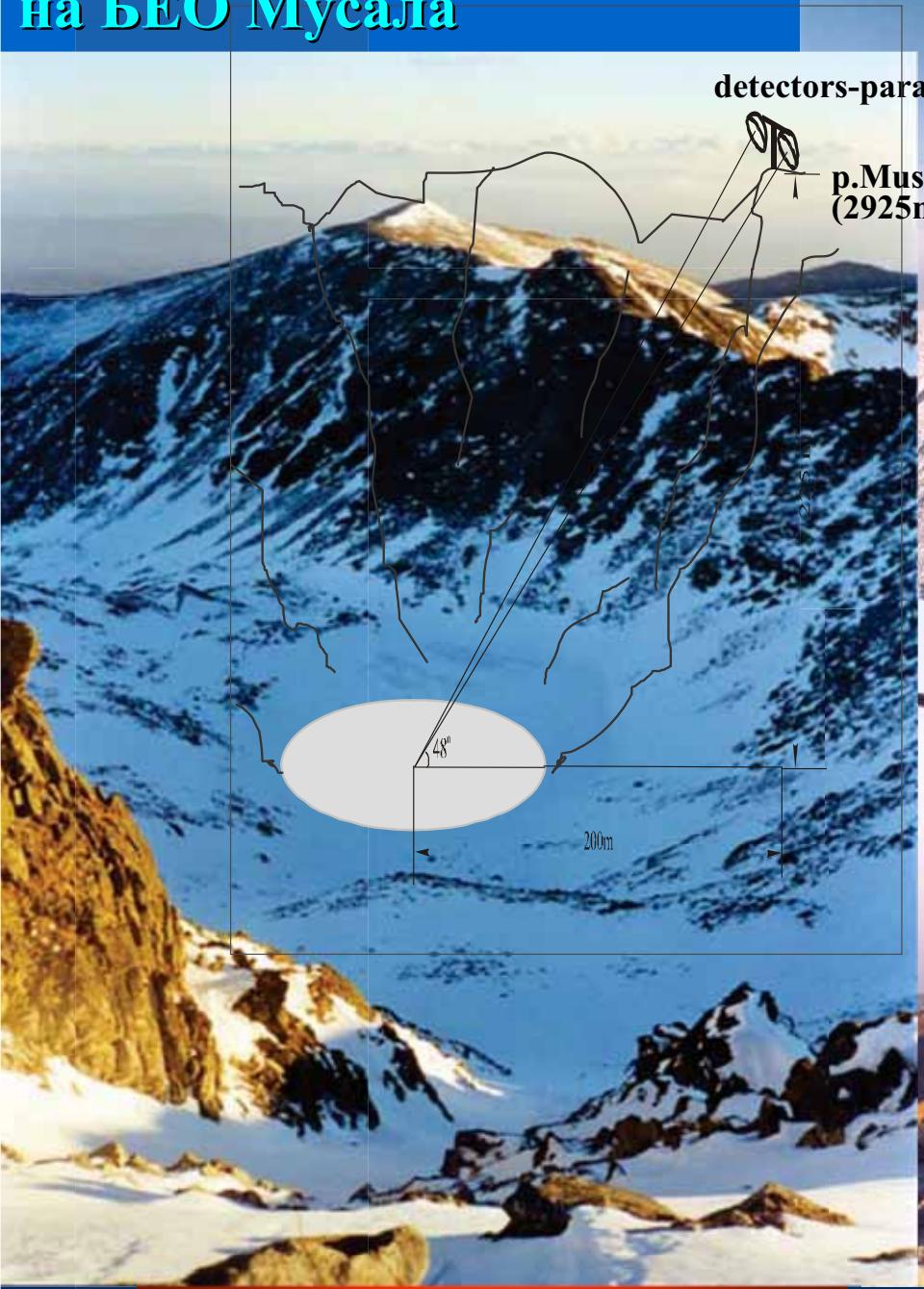

Люлин – Космически LET спектрометър

Физика на космическите частици на БЕО Мусала

Черенковски телескоп

БЕО Мусала

Телекомуникационна система

Високочестотно радио предаване - 2.4 GHz; безжичен Ethernet мост; високоскоростно предаване на данни – до 11 Megabits/s

БЕО Мусала

**Васил Бараков
(1939 - 2004)
първият наблюдател
на БЕО**

For contacts

Corr. Mem._Prof. D.Sc. Jordan Stamenov

jstamen@inrne.bas.bg

tel: (359 2) 9743 761

fax: (359 2) 975 36 19

<http://www.inrne.bas.bg>

<http://www.beo.inrne.bas.bg>

<http://beo-db.inrne.bas.bg>

**Photo: Jordan Stamenov,
Boyko Vachev, Peter Ivanov,
Ivo Kalapov, Borislav Bangov**

Design: Boyko Vachev